

भाग—ख

3. उत्तर वैदिक युग में हुए परिवर्तनों के साथ-साथ राजनीतिक संगठन की विवेचना कीजिए।
4. बुद्ध के जीवन और शिक्षाओं पर चर्चा करें।

भाग—ग

5. मौर्य के केन्द्रीय एवं प्रांतीय प्रशासन के बारे में लिखिए।
6. समालोचनात्मक विश्लेषण करें कि गुप्त काल एक स्वर्ण काल था।

भाग—घ

7. वर्धन साम्राज्य के अधीन धर्म, साहित्य और शिक्षा के बारे में चर्चा करें।
8. चोलों की अर्थव्यवस्था और व्यापार के बारे में लिखिए।

Exam. Code : 103201

Subject Code : 1019

B.A./B.Sc. 1st Sem. (Batch 2021-24)

HISTORY

(History of India Upto C. 1000)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :- Attempt **FIVE** questions in all, selecting at least **ONE** question from each section. The **fifth** question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. Elaborate Literary Sources. How Epics, Puranas and Sangam literature helps in understanding history ?
2. Discuss the Social and Economic life of Harappans along with causes of its decline.

SECTION—B

3. Discuss the political organization along with changes in Later Vedic Age.
4. Discuss the life and teachings of Buddha.

SECTION—C

5. Write about Central and Provincial administration of the Mauryans.
6. Critically analyse Gupta age was a Golden age.

SECTION—D

7. Discuss about the religion, literature and education under the Vardhan Empire.
8. Write about the economy and trade of the Cholas.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ੳ

1. ਸਾਹਿਤਕ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਓ। ਮਹਾਂਕਾਵਿ, ਪੁਰਾਣਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਮ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
2. ਹੜੱਪਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਪਤਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਅ

3. ਉਤਰ ਵੈਦਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
4. ਬੁੱਧ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ੲ

5. ਮੋਰੀਆ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਸੂਬਾਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
6. ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ ਕਿ ਗੁਪਤਾ ਯੁੱਗ ਇੱਕ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁੱਗ ਸੀ।

ਭਾਗ—ਸ

7. ਵਰਧਨ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਰਮ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
8. ਚੋਲਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰत्येक भाग में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए, कुल पाँच प्रश्न करें। पांचवा प्रश्न किसी भी भाग में से किया जा सकता है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

भाग—क

1. साहित्य-विषयक मूलग्रन्थों को विस्तार से समझाइए। महाकाव्य, पुराण और संगम साहित्य इतिहास को समझने में कैसे मदद करते हैं ?
2. हड़प्पावासियों के सामाजिक और आर्थिक जीवन के साथ इसके पतन के कारणों की भी चर्चा कीजिए।